

[vn.nl](https://www.vn.nl)

De olie-industrie mag ons niet langer meer verlammen

Roxane van Iperen

6-7 minuten

De fossiele brandstoffen-industrie heeft ons stevig in de tang, maar stilzitten is geen optie: we moeten van de olie af en daarvoor moeten machtsstructuren nú worden afgebroken.

Een vogel balanceert op de rotsen aan zee, het verenkleed met zwart besmeurd. Zijn bek gaat spastisch open en dicht, hij piept en schreeuwt, roept de goden aan en doet grote beloften, maar het spul zal zijn vleugels steeds verder verzwaren tot hij nog slechts zwijgend naar adem hapt. Vleugellam door de olie. Net als wij.

Niet robotisering, terreur of de islam vormen de grootste dreiging voor de mensheid, maar klimaatverandering. Dat was de conclusie van het [Global Risk Report 2017](#) van het World Economic Forum afgelopen januari. Op basis van de bevindingen van 750 experts, rangschikte het WEF risico's naar waarschijnlijkheid: de top drie wordt gevormd door extreme weersomstandigheden, natuurrampen en grootschalige migratie, alle als gevolg van klimaatverandering – vóór terroristische aanvallen.

Nu al zorgt de opwarming van de aarde voor omvangrijk mensen- en dierenleed en niet te vergeten: een enorme druk op economieën wereldwijd. De oplossing is simpel: als we de *red*

line van twee graden opwarming niet willen overschrijden moeten we onze CO2-uitstoot drastisch verlagen door minder fossiele brandstoffen te gebruiken: olie, gas en kolen. Aan het werk, zou je zeggen: van een Industriële Revolutie die zwart zag naar een Duurzame Revolutie zo groen als gras.

“We roepen een hoop maar feitelijk gebeurt er (te) weinig in de strijd tegen klimaatverandering.” En daar zit de vleugellamheid. Verkiezingsbeloften, internationale akkoorden, start-ups met ideologische drijfveren en brave burgers met gescheiden afval: we roepen een hoop maar feitelijk gebeurt er (te) weinig in de strijd tegen klimaatverandering. Nederland heeft zich gecommitteerd aan een reductie van de uitstoot van broeikasgassen van 25% in 2020; in het voortgangsrapport van de Europese Commissie februari jl. werd al geconcludeerd dat we dat niet gaan halen.

De Verenigde Staten besteden achtentwintig keer meer aan defensie dan aan klimaatverandering – en dat was nog voordat Trump president werd. De mensen met wie Trump zich omringt leiden bedrijven die bovenaan de lijst van grootste milieuvervuilers staan: megadonateurs als de gebroeders Koch en hun vele afgezanten, of de minister van Buitenlandse Zaken Rex Tillerson, de voormalig CEO van olieproducent ExxonMobile.

De koolstofbubbel

In plaats van de noodzakelijke afname, is de wereldwijde CO2-uitstoot in recente jaren gestegen tot niet eerder vertoonde hoogten. De fossiele brandstoffen-industrie heeft ons stevig in de tang, en de financiële belangen bij een kring machtigen zijn te groot om ons los te breken. De frictie die deze twee botsende

speelvelden oplevert, resulteert in iets dat ook wel de ‘Carbon Bubble’ wordt genoemd: de koolstofbubbel.

Fossiele brandstoffen (overheids)bedrijven hebben gigantische reserves aan olie, gas en kolen als activa op hun balans staan. Dit is bijvoorbeeld olie die nog niet opgeboord is, maar wel al wordt gebruikt om het bedrijf te waarderen. Vergelijk het met een succesvolle snoepfabriek, waarvoor je in je achtertuin een suikerberg aanhoudt: zo lang snoep niet verboden is garandeert die berg een gouden toekomst. Zo ook bij reserves voor de fossiele industrie: ze bepalen de aandelenprijs op de beurs, het aantal investeringen en leningen, kortom: de winst en toekomstige levensvatbaarheid van 's werelds grootste bedrijven en oliestaten staan ermee op het spel, en hun invloed is tot in de haarvaten van ons bestaan doorgedrongen.

“Zo lang de industrie doorgaat met het verbranden van haar reserves is er niets aan de hand. Maar als wij de *red line* niet willen overschrijden, moeten die reserves blijven zitten waar ze zitten.” Alleen al Europese financiële instellingen hebben voor een bedrag van een biljoen (duizend miljard) euro bij de fossiele industrie uitstaan – investeringen die rechtstreeks verbonden zijn aan ons spaargeld, pensioen en overheidsbudget. Zo lang de industrie doorgaat met het verbranden van haar reserves is er niets aan de hand. Maar als wij de *red line* niet willen overschrijden, moeten die reserves blijven zitten waar ze zitten – waarmee ze hun waarde verliezen. Als we verdere klimaatverandering willen voorkomen, moet zestig tot tachtig procent van de huidige fossiele brandstofreserves met één penningstreep in de boeken afgewaardeerd worden, hetgeen een implosie van de wereldeconomie kan ontketenen waar de crisis van 2008 bij verbleekt.

Verlamd door de olie: wat nu? Stilzitten is geen optie. Daarmee

beschermen we op korte termijn wel de industrie en onze financiële belangen, tot het moment dat het zeewater ons aan de mond staat – als de broeikasgassen ons al niet de adem hebben benomen. Overheden en investeerders moeten het idee omarmen dat de suikerberg in onze achtertuin weldra niets meer waard is, omdat we nu écht willen stoppen met snoep eten. Vervolgens kunnen we ons ontdoen van ‘oude’ investeringen en bijbehorende subsidiestromen, en in rap tempo geld inzetten op ‘nieuwe’ projecten. Alleen al het aanleggen van een wereldwijde duurzame infrastructuur voor de groeiende stedelijke bevolking is een biljoenenindustrie.

Om dit alles te bewerkstelligen moeten machtsstructuren worden ontmaskerd: de partijen die verliezen bij deze terugtrekkende bewegingen. Al het andere is geschreeuw van een vleugellamme vogel, aan wie de olie steeds zwaarder trekken zal.

Dit is de eerste column van schrijfster en publicist Roxane van Iperen. Voor VN gaat ze onder meer schrijven over machtsstructuren en de vermenging van de private en publieke sector.

Meer van Roxane van Iperen? Neem [de nieuwsbrief van Vrij Nederland](#).

